

“İkinci Qarabağ savaşı göstərdi ki, səbrimiz tükənəndə nələr baş verir”

İlham Əliyev Anadolu Agentliyinə müsahibəsində Qarabağ münaqişəsinin tam bitdiyini və bizi dayandıran qüvvənin olmadığını bəyan etdi

Dünyanın diqqəti yenə Azərbaycana yönəlib. İkinci Qarabağ müharibəsinin qalib dövlətinin qazandığı şanlı Zəfər və postmüharibə dövründə yaşanan reallıqlar müzakirə mövzusunda çevrilib.

Qalib dövlətin qalib Sərkərdəsi İlham Əliyev iştirak etdiyi beynəlxalq təşkilatların tədbirlərində, xarici KİV-ə verdiyi müsahibələrdə bir daha əsl həqiqətləri

açıqlayır. BMT Baş Assambleyasının 76-cı sessiyasının dövlət və hökumət başçıları səviyyəsində keçirilən illik ümumi müzakirələrində, Rusiyanın “Nasionalnaya oborona” jurnalına və Türkiyənin Anadolu Agentliyinə müsahibələrində İlham Əliyev həm müharibənin başlanma səbəblərini açıqladı, həm Azərbaycan Ordusunun zəfər yolundan danışdı, həm də postmüharibə dövrünün reallıqlarına uyğun fikir və təkliflərini səsləndirdi.

Müharibənin başlanma səbəbləri

Bütün çıxışlarında, müsahibələrində ilk olaraq müharibənin başlanması səbəblərinə aydınlıq gətirən İlham Əliyev deyir ki, 30 il müddətində beynəlxalq ictimaiyyət, xüsusən problemin həllində vasitəçilik edən tərəflər münaqişənin güc yolu ilə həllinin mümkünsüzlüyünü təlqin edirdilər.

Ardı 5-ci səh.

“İkinci Qarabağ savaşı göstərdi ki, səbrimiz tükənəndə nələr baş verir”

Əvvəli 1-ci səh.

Amma bu müddət ərzində bir dəfə də olsan işğala son qoyması üçün Ermənistan qarşı təzyiqlər göstərmədilər.

Vasitəçilər, beynəlxalq təşkilatlar bir dəfə də olsun işğalçı dövlətin vandallığına, Qarabağın tarixinin saxtalaşdırılmasına, işğal olunmuş ərazilərimizin qanunsuz məskunlaşdırılmasına, bu torpaqlardakı maddi sərvətlərin talanmasına etirazlarını bildirmədilər, həmişə susqunluq nümayiş etdirdilər.

Bütün bunlar erməni təəssübkeşliyindən irəli gələrək Azərbaycan torpaqlarını ilhaq etmək, Qarabağda ikinci erməni dövlətinin yaradılmasına nail olmaq niyyətindən başqa bir şey deyildi.

Həmin dairələr hesab edirdilər ki, zaman keçdikcə Azərbaycan öz mövqeyindən çəkiləcək, Ermənistanın maraqlarına uyğun kompromislərə gedəcəkdir. Amma bir məsələni unudurdular ki, hələ zəif vaxtlarında belə öz mövqeyindən bir addım geri çəkilməyən Azərbaycan gücləndikdə torpaqlarını işğaldan azad etmək üçün daha qətiyyətli, daha əzmkar olur.

Çox da uzaya getməyək. Ötən ilin sentyabrın 24-də, İkinci Qarabağ müharibəsinin başlanmasından 3 gün öncə Azərbaycan Prezidenti BMT Baş Assambleyasının 75-ci sessiyasındakı çıxışında bir daha dünyaya səslənmişdi. İlham Əliyev bəyan etmişdi ki, təmas xəttində edilən təxribatlar Ermənistanın Azərbaycana qarşı yeni müharibəyə hazırlaşdığını nümayiş etdirir. Ona görə də BMT və beynəlxalq ictimaiyyət Ermənistanı növbəti hərbi təcavüzdən çəkindirməlidir.

Ancaq yenə də işğalçıya qarşı heç bir tədbir görülmədi. Hər zaman bu cəzasızlıq mühitindən yararlanan Ermənistan isə elə bildi ki, Azərbaycan yenə də susqun qalacaq və münafişinin güc vasitəsi ilə həll olunma variantını seçməyəcək.

Münafişinin birbaşa həlli ilə məşğul olan ATƏT-in Minsk qrupu da bu dövrdə heç bir xeyirli iş görə bilmədi, həmsədrlər yalnız bölgəyə turist səfərləri etməklə kifayətləndirdilər. Amma hər dəfə İlham Əliyev həmsədrlərlə görüşlərində Ermənistan sanksiyalarının tətbiq edilməsinin vacibliyini bildirirdi. Yenə də heç bir tədbir görülmürdü.

Sentyabrın 27-də Anadolu Agentliyinə müsahibəsində Prezident bu məsələyə diqqət çəkərək bildirdi ki, əgər Minsk qrupunun həmsədrlərinə və digər böyük dövlətlərə etdiyi müraciətlər əsasında hansısa bir tədbir görülsəydi, bu, savaşa qarşısını ala bilərdi. Çünki bu sanksiyalar Ermənistan üçün böyük çətinliklər yaşadacaqdı və onlar məcbur olub Azərbaycan torpaqlarından çıxacaqdılar.

Prezident bununla bir daha bəyan etdi ki, illərlə bu mövqedə olmasının səbəbi müharibənin sülh yolu ilə həll olunma-

sı variantına üstünlük verdiyini təsdiqləyir: “Bütün imkanlardan istifadə etdik ki, bunu sülh yolu ilə çözmək, müharibə olmasın, qan tökülməsin. Ancaq bununla bərabər, mən deyirdim ki, biz bu vəziyyətlə barışmayacağıq. Nəyin bahasına olursa-olsun öz torpağımızı azad edəcəyik və sadəcə olaraq, şans verirdik”.

Bütün bu faktlar bir daha təsdiq edir ki, İkinci Qarabağ müharibəsinin başlanmasında, əlbəttə ki, ən böyük məsuliyyət Ermənistanın və işğalçı vaxtında dayandırmayan dövlətlərin üzərinə düşür.

“Hələ gec deyil” - Prezident Ermənistanı növbəti çıxış yolunu göstərdi

Bu proseslərdən sonra baş verənlər artıq bəllidir. Azərbaycan Ermənistanın təxribatlarına cavab olaraq əks-hücum əməliyyatlarına başlayıb 44 günə düşməni qarşısında diz çökdürdü.

Savaş başlayan andan Ali Baş Komandan İlham Əliyev Ermənistanı yenə də çıxış yollarını göstərdi. Dedi ki, əgər Ermənistan ağır itki ilə üzlənmək istəmirsə, torpaqlarımızı boşaltmaqla bağlı təqvim hazırlayıb Azərbaycana təqdim etsin. Belə olan halda Azərbaycan Ordusu əməliyyatları dayandıra bilər. Amma düşmən inanmadı və savaşa istədi. Nəticədə isə tarixinin ən ağır məğlubiyyətini aldı və yalvararaq savaşa dayandırılmasını istədi.

Azərbaycan BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələrini təkbaşına icra etdi və Dağlıq Qarabağ münafişinə başa çatdı. Anadolu Agentliyinə müsahibəsində bu məsələyə də diqqət çəkən dövlət başçısı bildirdi ki, “Dağlıq Qarabağ” adlı inzibati ərazi, yəni, qurum mövcud deyil: “Bu günlərdə Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Baş Assambleyasının sessiyasında çıxışında da mən bütün ölkələrə müraciət etdim və dedim, rica edirəm ki, bundan sonra “Dağlıq Qarabağ” ifadəsi işlədilməsin, Azərbaycan ərazisində belə bir qurum yoxdur. Qarabağ zonası var, Şərqi Zəngəzur var”.

Müharibədə məğlub olan Ermənistan 10 noyabr Bəyanatını imzalamağa məcbur oldu. Lakin bu gün məğlub ölkə Bəyanatda göstərilən bəzi müddəaları yerinə yetirməkdən boyun qaçırır. İlham Əliyev məğlub ölkəyə bir daha xəbərdarlıq etdi: “Hələ gec deyil. Yeni yaranmış realığı düzgün dərk etsin, bu realığa görə addımlar atsın, xəritəyə baxıb öz yerini orada tapsın, əgər tapa bilərsə, bir nöqtədir xəritədə və buna uyğun addımlar atsın. Belə olan halda, əlbəttə ki, bölgədə gənişmiqyaslı əməkdaşlıq mümkündür”.

Prezident onu da bildirdi ki, digər məsələ dəhlizlərin açılmasıdır. Noyabrın 9-dan 10-na keçən gecə imzalanmış Bəyanatda göstərilir ki, Azərbaycanın əsas hissəsi ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası arasında bağlantı olmalıdır.

Amma bugünədək bu bağlantı təmin edilməyib. Əlbəttə ki, bunu təmin etmək üçün o qədər də böyük zamana ehtiyac yoxdur. Çünki orada quru yollarla məsafə cəmi 40 kilometrdir. Azərbaycan müharibədən sonra keçən bir il ərzində min kilometrədən çox yol çəkib.

Ermənistan isə yenə də öz amplitudasını, 10 noyabr Bəyanatını, onun şərtlərini kobudcasına pozur. İlham Əliyev dedi ki, hələlik səbirli, təmkinli davranırıq. Amma səbrimizin də həddi var: “İkinci Qarabağ savaşı göstərdi ki, səbrimiz tükənəndə nələr baş verir. Ona görə Ermənistan rəhbərliyinə şans veririk ki, noyabrın 10-da imzalanmış Bəyanatın bütün müddəalarını yerinə yetirsin və özünü məsuliyyətlə aparsın”.

Ən yüksək zirvəyə yüksələn qardaşlıq münasibətləri

Hazırda Qarabağda həyata keçirilən tikinti-quruculuq işlərindən geniş bəhs edən İlham Əliyev həm də Azərbaycan və Türkiyə münasibətlərinin yeni mərhələsindən söz açdı. Prezident dedi ki, iki qardaş ölkə son illərdə böyük yol keçib və demək olar münasibətlər ən yüksək zirvəyə qədər yüksəlib. Bu Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanın və Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin birgə səyi nəticəsində əldə edilən böyük uğurdur.

İlham Əliyevin söylədiyi kimi bu gün dünya miqyasında buna oxşar əməkdaşlıq, dostluq, qardaşlıq münasibətləri yoxdur. İkinci Qarabağ savaşı bunu bir daha göstərdi. Türkiyə Azərbaycanın yanında olmaqla, bütün dünyaya mesaj göndərdi ki, qarışmayın, müdaxilə etməyin. Azərbaycan haqq yolundadır və əgər qarışsanız, əgər müdaxilə etsəniz, qarşınızda Türkiyəni görə bilərsiniz. Bu, əlbəttə, çox böyük bir üstünlük idi.

Prezident İkinci Qarabağ savaşıdan sonra münasibətlərin daha da yüksək pilləyə qalxdığını söyləyərək vurğuladı ki, Şuşa Bəyannaməsinin imzalanması münasibətləri daha da yüksək səviyyəyə qaldırıb: “Faktiki olaraq biz Şuşa Bəyannaməsinin imzalanması ilə de-facto olan münasibətlərimizi de-yure səviyyəsinə qaldırdıq, yəni, müttəfiqlik səviyyəsinə. Onsuz da bu, hər sahədə müttəfiqlik əlaqələri idi. Ancaq biz bunu artıq rəsmiləşdirdik və bu, gələcək fəaliyyət üçün bir yol istiqamətidir. Biz bu yolla gedəcəyik”.

Göründüyü kimi, iki qardaş ölkə arasındakı möhkəmlənən münasibətlər, artan birgə layihələr və əsl həmrəylik bütün qonşu ölkələr üçün bir nümunədir. İlham Əliyev dedi ki, əgər bütün qonşular Türkiyə ilə Azərbaycan kimi münasibətlər qursaydılar, o zaman dünyada heç bir savaş, heç bir müharibə olmazdı.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
“Azərbaycan”